Ободовська О. Ю.

УДК 658.5:658.624

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто процес проведення технологічного аудиту, проаналізовано методику технологічного аудиту, визначено систему показників для здійснення оцінки ефективності науково-дослідних проектів.

Аннотация. Рассмотрен процесс проведения технологического аудита, проанализирована методика технологического аудита, определена система показателей для оценки эффективности научно-исследовательских проектов.

Annotation. The process of carrying out the technology audit has been considered, the methods were analysed, and a system of indicators for evaluating the effectiveness of research projects was defined.

Ключові слова: технологічний аудит, ефективність науково-дослідних розробок, інвентаризація інтелектуальної власності.

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки питання ефективності науково-дослідних розробок виявляється надзвичайно актуальним, насамперед, для інвесторів, які зацікавлені вкладати кошти у перспективні проекти.

Оцінка ефективності науково-дослідних проектів належить до проблематики задач системного аналізу. Їх вирішення потребує визначення ряду характеристик роботи підприємства. Питання оцінки ефективності науково-дослідних проектів розглядаються у роботах В. Денисюка, Лукашевича В. І., Савицького Н. В., Гриньова Б. В., Стадника П. О., Свиженко В. А., Ляшенко О. Н., Мотовілова О. В. та ін. [1 – 3].

Метою даної статті є визначення особливостей проведення технологічного аудиту на підприємстві.

Відповідна система показників, що дозволяє оцінити ефективність розроблених науково-технічних проектів та їх комерційну перспективність, упорядкована в програмний комплекс "Технологічний аудит".

Технологічний аудит – це спосіб перевірки технологічного стану компанії за допомогою певних критеріїв, який дає можливість виявлення її слабких і сильних сторін, що веде до формування стратегії, спрямованої на підвищення ефективності компанії [2].

Законодавством України встановлено вимоги до процесу проведення технологічного аудиту, зокрема Державним комітетом України з питань науки, інновацій та інформатизації затверджено наказ про Методичні рекомендації з комерціалізації розробок, створених у результаті науково-технічної діяльності, яких необхідно дотримуватись підприємствам [4].

У практиці не існує універсальних стандартів проведення технологічного аудиту. Однак є загальні схеми.

Наприклад, у "Посібнику по роботі інноваційних релей-центрів" (Innovation Relay Centres, IRC), розробленому на замовлення Європейської комісії, описуються такі кроки для проведення технологічного аудиту:

Крок 1. Збір інформації про компанію (рік заснування, кількість працівників, оборот, науково-дослідна робота тощо, число патентів, участь у національних і європейських проектах і таке інше).

Крок 2. SWOT-аналіз: аналіз сильних і слабких сторін допомагає компанії та IRC зрозуміти передісторію і нинішнє становище компанії на ринку, у тому числі причини її успіхів та невдач.

Крок 3. Бачення майбутнього: IRC слід з'ясувати чи виробити разом з клієнтом цільові установки компанії. У малих підприємств часто буває мало розвинене уявлення про перспективу розвитку, та SWOT-аналіз може виявитися корисним для вироблення мети та бачення.

Крок 4. "Дорожня карта": після того як мета визначена, можна розробити довгострокову стратегію досягнення цієї мети, яку в мережі IRC називають дорожньою картою, або картою шляху. Така карта будується з використанням проміжних технічних відрізків і розрахована на термін 2,5 року або більше, хоча цей термін залежить від конкретної технології.

Крок 5. План дій: які дії слід зробити, щоб компанія досягла своєї мети? Які послуги IRC може запропонувати, щоб допомогти компанії здійснити своє бачення? Відповіді на ці запитання допоможуть виробити план дій на найближчі 112 років. Для підвищення реалізації план дій зазвичай розбивається на невеликі конкретні, зрозумілим чином досяжні кроки. План також змальовує можливі результати для компанії [3].

І в Європі, і в Україні дуже важливим є питання про трансфер технологій з навчальних і наукових лабораторій, відділів і підприємств у компанії і промислові підприємства. Аудит таких організацій – це не просто інвентаризація накопиченої інтелектуальної власності.

Його завдання – вироблення рекомендацій щодо поліпшення управління інтелектуальною власністю і розстановки пріоритетів з використання ресурсів для її комерціалізації. У цьому відношенні він є складовою частиною загального стратегічного планування в організації і невіддільний від нього.

Інвентаризація інтелектуальної власності – один з елементів технологічного аудиту, але в його ході слід також поставити такі запитання:

© Ободовська О. Ю., 2012

• Чи існує розроблена політика з наукових досліджень, яка дозволяє приймати рішення про розробку технології у себе або про її покупку?

• Чи оптимально побудована система управління інтелектуальною власністю?

• Чи з повною перевагою використовується інтелектуальна власність, тобто які зусилля додаються для кращого розуміння ринків і оцінки оптимального шляху до комерціалізації?

Повний аудит наукової організації вимагає збору даних про всі види діяльності, при яких використовуються або розробляються нові технологічні знання, про кадрові ресурси і систему їх навчання та підвищення кваліфікації, про технології, що знаходяться у власності організації, права інтелектуальної власності (патенти, заявки, ноу-хау, торговельні марки і бази даних, а також незапатентовані знання).

Отже, технологічний аудит є фільтром, який забезпечує відбір розробок з найбільш комерційним потенціалом і дає можливість оптимізувати витрати на реалізацію проектів. Найважливішим завданням технологічного аудиту є оптимізація інноваційного потоку комерційно перспективних розробок. У результаті проведення технологічного аудиту та після одержання експертної оцінки складається план дій щодо підвищення ефективності використання результатів НДДКР, формується пакет бізнес-пропозицій та рекомендацій.

Наук. керівн. Ріпка Д. О.

Література: 1. Репула К. М. Розробка нових видів продукції – шлях до зміцнення конкурентних позицій підприємства / Репула К. М. // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 5 – С. 72–74. 2. Цыбулев П. Н. Маркетинг интеллектуальной собственности : учебн. пособ. / Цыбулев П. Н. – К. : ГиИС, 2008 – 252с. 3. Технологічний аудит: передумови та детальна інструкція з проведення [Електронний ресурс] / [наук. ред. Юрій Трачук]. – Режим доступу : http://blog.liga.net/user/ytrachuk/article/6072.aspx. 4. Методичні рекомендації з комерціалізації розробок, створених у результаті науково-технічної діяльності : Наказ Державного комітету України з питань науки інновації та інформатизації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2010_09_13/an/56/FIN58763.html#56.